

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quarto Decretalium : In Quo De Sponsalibus, Et Matrimoniis, & quae eis annexa sunt, agitur, eadémque plenè, & theoricè explanatur, & declarantur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1678

Titulus. VII. De Eo, qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98293)

matrimonium subsequens, n. 6. Cur per suscepcionem sacri Ordinis impediatur matrimonium contrahendum, ita ut valide contrahi non possit: non autem irritetur matrimonium præcedens etiam non consummatum? n. 7. Nullus, durante matrimonio, etiam non consummato, potest recipere aliquem ex Ordinibus sacris, nisi cum licentia uxoris Religionem ingredientis, vel etiam in seculo remanentis, & votum castitatis emittentis, si uxor sit suspecta de incontinentia, n. 8. Sed neque talis conjugatus Ordines minores recipere potest, ut est probabilius, n. 9. Quod si quis post matrimonium ratum, & non consummatum, in Sacris constitutus Religionem ingrediatur, & in ea profiteatur, potest Episcopus cum eo dispensare, ut in suscepto Ordine ministrare, & ad alios ascendere possit, n. 10. Est tamen talis conjugatus monendus, per Episcopum, ut Religionem ingrediatur, si matrimonium nondum sit consummatum, n. 11. Hoc est discrimen inter Græcos, & Latinos in sacris Ordinibus constitutos, quod illis licuit, post matrimonium initum, sacros Ordines suscipere, & matrimonio antea contracto uti, non autem Latinis, n. 12.

§. II. An, & quo jure votum solenne castitatis per professionem Religiosam matrimonium postea initum dirimat? & an etiam votum simplex castitatis impediatur matrimonium, idque dirimat?

ASSERTIO I. Votum solenne castitatis per professionem Religiosam emissum dirimit matrimonium subsequens, non autem si solum fuit votum ingrediendi Religionem, licet postea matrimonium contraxerit, c. *Memimus*, 3. h. t. quamvis impediatur matrimonium contrahendum, n. 13. & 14. Aff. 2. Votum solenne castitatis editum in Religione, non jure naturali, ac Divino, sed solo Ecclesiastico irritum reddit matrimonium subsequens, n. 15. Votum solenne castitatis etiam per professionem tacitam emissum impedit, ac dirimit matrimonium postea contractum, c. 7. & ult. h. t. n. 16. Declaratur n. 17. An & quando votum solius v. g. castitatis, & sic unius tantum ex substantialibus, si emittatur in ordine ad certam Regulam approbatam, & in manibus habentis potestatem admittendi, fiat solenne, & veram professionem inducat? n. 18. Professio fieri potest etiam in manibus privati Religiosi alicujus habentis ad hoc speciale mandatum, n. 19. Potest Religiosus licite retinere bona sua quoad usumfructum, vel usum, cum licentia Superioris, & dependenter ab ejus voluntate, n. 20. Susceptio habitus professorum extra Religionem à non habente potestatem admittendi ad Religionem, impedit matrimonium contrahendum, non autem dirimit contractum, c. *Consuluit*, 4. h. t. n. 21. & 22. Quando per assumptionem habitus professorum extra claustrum Monasterii fit votum solenne, ita ut impediatur, & dirimat matrimonium postea contractum, vel non? n. 23. Aff. 3. Votum simplex castitatis impedit, ne matrimonium licite iniiri possit, non tamen dirimit postea initum, sed tale matrimonium validum est, non obstante voto simplici castitatis, c. *Rursus*, 6. h. t. n. 24. Votum simplex, & solenne non differunt per se, ac ex natura sua, sed solum ex Ecclesiæ Constitutione accidentaliter, & extrinsecè, n. 25. Ex Constitutione Gregorii XIII. tria vota simplicia Societa-

tis JESU post biennium probationis emissa, irritant matrimonium postea contractum, non tamen dirimunt matrimonium antea contractum, n. 26.

§. III. An per votum simplex castitatis dirimantur præcedentia sponsalia de futuro?

Mulier, quæ promisit se alicui nupturam, & postea vovit castitatem, idèque sponsus aliam duxit, si non valet continere, sed timet, ne in fornicationem incidat, potest petere dispensationem in voto, & nubere alteri, imposita ei penitentia, ob fidem non servatam, & votum violatum, c. *Veniens*, 5. h. t. n. 27. Ubi certum est 1. per votum ingrediendi Religionem dissolvi priora sponsalia. 2. per votum simplex castitatis perpetuæ præcedens sponsalia illa irritari, quia continent promissionem rei illicitæ. 3. quando unus ex sponsis castitatem vovit, alter à sponsalibus servandis liber est, quia vovens censetur illis renunciâsse, n. 28. Probabile est, sponsalia de futuro dissolvi per subsequens simplex votum perpetuæ continentia editum animo permanendi in seculo, ita ut vovens non possit matrimonium antea promissum inire: quare si quis post votum castitatis editum, contrahat cum alia matrimonio, violabit quidem votum, non tamen fidem priorum sponsalium, quia ea jam per votum omnino erant dissoluta, ut colligi videtur ex cit. c. *Veniens*, 5. h. t. n. 29. Verum probabilius est, per votum simplex castitatis editum post sponsalia prius contracta, illa non dissolvi, n. 30. Quid in praxi in hac questione faciendum? n. 31. An Episcopus possit dispensare in voto castitatis perpetuæ? n. 32.

SERIES CAPITVLORVM.

IN ANTIQVIS.	c. 5. num. 27. & aliquos
c. 1. n. 1. & seqq.	seqq.
c. 2. n. 3. & 2. seqq.	c. 6. n. 24. & seqq.
c. 3. n. 13. & 14.	c. 7. ult. num. 16. &
c. 4. n. 21. & 2. seqq.	seqq.

TITVLVS VII.

DE EO, QUI DUXIT IN MATRIMONIUM, QUAM POLLUIT PER ADULTERIUM.

§. I. An, & quando adulterium dirimat matrimonium subsequens?

ASSERTIO I. Adulterium dirimit matrimonium subsequens, si vir, vivente legitimâ uxore, cum alia per verba de presenti matrimonium contrahere attentavit, vel saltem de matrimonio post mortem prioris conjugis contrahendo promissionem fecit, n. 1. Aff. 2. Siquis vivente legitimâ suâ uxore, cum alia contrahat matrimonium ignorante primam uxorem ipsius adhuc vivere: is mortuâ primâ uxore, si petat à secunda separari, non debet ab illa separari: quamvis secunda possit à viro, si velit, discedere, c. 1. h. t. n. 2. Duo sunt casus, in quibus propter adulterium prohibetur matrimonium iniiri inter adulterum, & adulteram, n. 3. Solum adulterium non sufficit ad dirimendum matrimonium subsequens, sed insuper requiritur, ut vir promiserit matrimonium adulteræ, vel ut actu cum illa contraxerit, vel ut adultera in mortem prioris uxoris machinata fuerit, cit. n. 3. Potest tamen is, qui vivente marito, conju-

gem

gemillius adulteravit, post peccatam poenitentiam, viduam illam in uxorem ducere, n. 4. Aff. 3. Siquis contrahat per verba de presenti cum una, quam tamen carnaliter non cognovit, adeoque matrimonium non consummavit: sed postea scienter cum alia contrahat, eamque carnaliter cognovit; hoc casu, si primum matrimonium non fuit validum, quia coacte contraxit, nec eam carnaliter cognovit, talis, mortuam primam uxorem, potest manere cum secunda, eamque habere in uxorem: si verò prius matrimonium fuit validum, licet prima uxor sit mortua, non potest habere secundam, si scienter contraxit cum illa: secus, si ignoranter, tunc enim saltem aliam ducere poterit, c. *Significavit*. 2. h. t. Et sic legi debent, & corrigi, quæ habentur n. 5. h. t. à principio usque ad §. *Si verò*. Ut adulterium dirimat matrimonium subsequens, requiritur, ut matrimonium prius contractum sit validum: per copulam tamen carnalem spontaneam affectu maritali habitam subsequentem matrimonium gravi metu contractum ratificatur, & validum redditur, n. 6. Matrimonium autem validum etiam nondum consummatum inducit impedimentum dirimens perpetuum, ita ut non possit quis habere in uxorem illam, cum qua contraxit matrimonium, vivente primam uxorem legitimam, etsi non cognita, neque verò per iuramentum adjectum matrimonio gravi metu contracto, hoc efficitur validum, cit. n. 6. Aff. 4. Siquis vivente primam uxorem, à qua se ob adulterium ejus separavit, quoad torum, & quoad Monialis facta est, contrahat cum secunda, quæ scivit, quod ille aliam habeat uxorem, is mortuam primam uxorem, separari debet à secunda, ita tamen ut possit ducere in uxorem, non secundam, sed aliam tertiam, c. *Ex litterarum*. 4. h. t. n. 7. Idque procedit, etiam si adulter, vivente legitimam suam uxorem, longo tempore secunda adultera cohabitaverit, & plures filios ex ea susceperit, nihilominus enim eam mortuam, à secunda separari debet, c. *Cum haberet*. 5. h. t. n. 8. Aff. 5. Siquis, vivente primam uxorem, secundam insciam criminis adulterii à viro commissi, duxerit in uxorem, mortuam primam uxorem, licet manere potest cum secunda, si novus consensus interveniat, c. *Veniens*. 7. h. t. n. 10. Aff. 6. Siquis vivente primam uxorem suam, fidem dedit alteri de ea ducenda, post mortem uxoris, vel de facto contraxit cum ea matrimonium, si nec ante fidem datam, nec post, vel nec ante contractum matrimonium de facto, nec post, eandem cognovit, vivente primam, & hac mortuam contrahat matrimonium cum secunda, non est tale matrimonium separandum, sed tenet: quamvis utrique eorum, ob hoc delictum, poenitentia iungi debeat; quod si vivente adhuc primam uxorem, secundam carnaliter cognovit, ante, vel post fidem datam, seu matrimonium, adeoque adulterio eam polluit, non debet tale matrimonium tolerari, c. 8. *Ult. h. t.* n. 12. Solus contractus matrimonii, vel sola promissio de eo contrahendo cum secunda, vivente primam uxorem, non inducit impedimentum dirimens matrimonium cum illa, cui fidem dedit, vel cum qua de facto contraxit matrimonium, nisi intervenierit carnalis copula cum secunda, n. 13.

§. II. Quenam conditiones requirantur, ut adulterium dirimat matrimonium inter adulteros? Plures requiruntur. Prima conditio est, ut adul-

terium concurret cum promissione matrimonii, vel cum matrimonio de facto inito, vel de iure contrahendo, ut si de iure contrahendo, eo data sit, & adulterium commissum, de hoc eodem legitimo matrimonio. 3. Si adulterans sciat alterum conjugatum esse, promissio matrimonii non sit ficta, sed realis, vis aliqui putent etiam ex ficta promissione hoc impedimentum. 5. Ut promissio te facta, ab altera sit acceptata. 6. Ut pura sit, & absoluta, vel saltem ut ante conjugis fuerit purificata, quamvis aliqui teneant. 7. Ut copula carnalis sit perfecta, summat. 8. Ut prius matrimonium sit validum, n. 14. & 15.

§. III. An, & quando crimen homicidii, seu mortis alterius conjugis dirimat matrimonium? c. 1. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5.

Alterum crimen dirimens matrimonium, quens est homicidium, seu machinatio facta tem anius conjugis, cum proposito copulæ postea matrimonium cum altero conjugis. Aff. 1. Siquis matrimonium de facto initum contraxit, vivente primam uxorem, eamque non potest is, post mortem uxoris primam, ducere in uxorem in perpetuum, si illa machinata fuit in mortem primæ uxoris, vir fidem adulteræ dedit, quod primam uxorem ducere sit, c. *Super hoc*. 3. h. t. n. 1. Aff. 2. Similiter si quis vivente legitimam habeat copulam cum altera, mortuam uxorem illam ducere, & matrimonium cum illa net, nisi eam vivente, fidem illi dederit, ut eam mortem uxoris defunctæ fuerit, ut duxerit, n. 18. Solum adulterium matrimonium postea initum invalidum, inter personas contractum, à quibus illud fuit, nisi cum adulterio concurrat, non mortem alterius conjugis, tunc enim erit invalidum, n. 29. Conjugatus per adulterio potest excommunicari, nisi adulter, potest tamen excommunicatus matrimonium, illudque tenet, quamvis contrahendo, cit. n. 19. Ad impedimentum dirimens matrimonium contrahendum non physica cooperatio in mortem alterius conjugis sufficit, nempe contrahere volens matrimonium, mandato, vel consilio ad mortem conjugis per alios cooperatos esse, modo si per mortem intulerint, n. 20. Solum necis alteri conjugis illatæ non sufficit, si dum hoc impedimentum, n. 21. Hoc impedimentum incurritur, non tantum si in uxorem si in mariti eadem conspiratio, seu machinatio sit ab uxore, n. 22. Quando impedimentum dirimens matrimonium contrahendum, vel initum, non dirimitur, nisi etiam adulterium interveniat, n. 23. nunc, quanam conditiones præterea sint, ut incuratur hoc impedimentum? Resp. ut machinatio illa sit efficax, & caedes consummata, n. 24. 2. Ut machinatio mortis facta, in eandem matrimonium cum conjugis, n. 25. 3. requiritur, ut si unus tantum machinatio tem conjugis, matrimonium utrique

fit notum, siue ut femina etiam sciat, virum, cum quo fornicata est, esse conjugatum, n. 26. 4. requiritur ad contrahendum hoc impedimentum, ut matrimonium prius cum uxore occisa initum fuerit validum, & legitimum, non tantum bonâ fide existimatum, etiam si non consummatum fuerit, n. 27. Soluitur obiectio Lutheri ex Veteri Testamento, n. 28. Aliud crimen dirimens matrimonium Jure novo Ecclesiastico introductum est crimen raptus, de quo infra libr. 5. Tit. 17. sec. 1. §. 3. & 4.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQVIS.

c. 1. n. 2. & 2. seqq. c. 6. num. 18. & aliquot seqq.
c. 2. n. 5. & seqq. c. 7. n. 10. & seqq.
c. 3. n. 16. & seqq. c. 8. & ult. num. 12. & 3. seqq.
c. 4. n. 7. c. 5. n. 8. & seqq.

TITVLVS VIII.

DE CONJUGIO LEPRO-
forum.

§. I. An per lepram supervenientem præcedentia sponsalia de futuro dissolvantur, vel etiam matrimonium præcedens?

ASSERTIO I. Per lepram supervenientem dissolvuntur sponsalia de futuro prius contracta, si sponsus immunis à lepra id petat; quamvis etiam promittere possit leprosa matrimonium, quam scit esse leprosam, si velit, c. 3. & ult. h. t. n. 1. Id verò extenditur ad quemvis alium morbum contagiosum supervenientem uni ex sponso, post sponsalia de futuro inita; nam ob quamvis notabilem mutationem supervenientem post sponsalia ea dissolvuntur, si id petat sponsus sanus, n. 2. Ass. 2. per lepram supervenientem non dissolvitur matrimonium præcedens, ac proinde conjux leprosus non potest, nec debet propter lepram separari à sano; quod si unus conjux alterum leprâ infectum sequi nolit, debet uterque, altero vivente, continentiam servare, alioquin excommunicentur, c. 1. h. t. n. 3. Leprosi ex generali consuetudine licet separantur à consortio reliquorum hominum. Item per lepram supervenientem non dissolvitur matrimonium antea contractum, neque propter aliam infirmitatem quantumvis gravem, & multò minùs dissolvi potest matrimonium propter lepram, postquam consummatum fuit, n. 4. An sicut uxor tenetur sequi virum, ita & vir uxorem? n. 4.

§. II. Aliæ nonnullæ quæstiones circa conjugia leprosum proponuntur, & resolvuntur.

Quær. I. An propter lepram, vel aliam infirmitatem, conjux à conjugē separandus sit, saltem quoad torum, & cohabitationem? Resp. propter lepram, vel aliam gravem infirmitatem unus conjux alterum non debet dimittere, nec ab eo separari, etiam quoad torum, & cohabitationem, c. 2. h. t. n. 5. & 6. Non ob solam causam fornicationis, seu adulterii, sed ob alias etiam causas separatio inter conjuges quoad torum, & cohabitationem ad certum, vel incertum tempus fieri potest, cit. n. 6. Quomodo intelligendum sit illud dictum Christi, non posse virum dimittere uxorem suam, exceptâ causâ fornicationis, seu adulterii? cit. n. 6. & 7. Quær. 2. An leprosi possint contrahere matrimonium? Resp. si continere nolint, & aliquam invenerint, quæ ipsis nubere velit, possunt ad matrimonium transire, c. 2. h. t. n. 8. Quær. 3. An conjuges leprosi teneantur sibi invicem reddere debitum conjugale? Resp. Si vir, vel uxor leprosa fuit, & conjux infirmus à sano debitum exigar, illud reddendum est, nisi debiti reditio cedat conjugi sano in notabile damnum, & periculum infectionis foret, cit. c. 2. in fine, n. 9. Quando teneatur conjux sanus leproso debitum reddere, & quando excusetur? cit. n. 9. Utrum conjux sanus teneatur cum leproso assidue cohabitare? n. 10.

TITVLVS IX.

ATIONIS, seu adulterii? cit. n. 6. & 7. Quær. 2. An leprosi possint contrahere matrimonium? Resp. si continere nolint, & aliquam invenerint, quæ ipsis nubere velit, possunt ad matrimonium transire, c. 2. h. t. n. 8. Quær. 3. An conjuges leprosi teneantur sibi invicem reddere debitum conjugale? Resp. Si vir, vel uxor leprosa fuit, & conjux infirmus à sano debitum exigar, illud reddendum est, nisi debiti reditio cedat conjugi sano in notabile damnum, & periculum infectionis foret, cit. c. 2. in fine, n. 9. Quando teneatur conjux sanus leproso debitum reddere, & quando excusetur? cit. n. 9. Utrum conjux sanus teneatur cum leproso assidue cohabitare? n. 10.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQVIS.

c. 1. n. 3. & seqq. c. 2. n. 5. & aliquot seqq.
c. 3. & ult. n. 1.

TITVLVS IX.

DE CONJUGIO SERVORUM.

Aliud impedimentum matrimonii est error servilis conditionis. Est autem hic sermo non de servis adscriptitiis, qui prædico colendo sunt perpetuò ad dicti, sed de servis propriè dictis, qui non sunt liberi, num. 1.

§. I. An servus possit licitè, & validè contrahere matrimonium, invito, vel ignorante domino, & quâ ratione error status, seu conditionis servilis dirimat matrimonium, & quo jure?

ASSERTIO I. Servus etiam invito, & contradicente domino, licitè matrimonium contrahere potest, illudque tenet, quamvis debita, & consueta servitii nihilominus domino exhibere debeat, c. 1. h. t. n. 2. Servus Christianus, & baptizatus potest omnia Sacramenta suscipere, quæ sunt omnibus Christianis communia, excepto Ordine, quia nullus servus debet ordinari, sine consensu domini: aliud est de servis non baptizatis, de quibus nihil potest disponere Ecclesia, n. 3. Ass. 2. Error conditionis servilis, quando scilicet homo liber contrahit matrimonium cum ancilla, quam ignorat esse ancillam, vel libera cum servo, quem nescit esse servum, reddit irritum matrimonium, c. 2. h. t. n. 4. Ubi tamen distinguendum est: vel enim contrahit quis matrimonium cum ancilla, ignorans illam esse ancillam, sed putans esse liberam, & tunc matrimonium non tenet: vel sciens esse alterum servum, vel ancillam, cum eodem, vel eadem contrahit matrimonium; & tunc illud tenet, cit. c. 2. h. t. n. 5. Error circa qualitatem personæ, ut si quis contrahat cum illa, quam putat esse nobilem, cum non sit, non dirimit matrimonium, cit. n. 5. Matrimonium, quod liber contraxit cum ancilla, ignorans illam esse ancillam, sit validum, si postquam scit illam esse servam, carnalem copulam cum illa habeat, cit. c. 2. h. t. Quamvis hoc non procedat post Concil. Trident. cit. n. 5. Judex Ecclesiasticus potest judicare inter laicos super dote restituenda, cit. n. 5. Ass. 3. Quando per conditionem servilem redditur deterior conditio errantis, ut quia credidit mulierem, cum qua contraxit matrimonium, esse liberam, cum esset ancilla, tunc error viciat matrimonium: quando verò liber contrahit matrimonium cum libera, quam putavit esse ancillam, cum

e

cum